

ראש כרוב (דף השיר מצורף בסוף השיעור)

"ראש כרוב" הייתה תכנית טלוויזיה פופולרית לילדים, שהוקלטה ושודרה בערוץ 1 בישראל בשנת 1975. התוכנית הורכבה מפינות, כשהמרכזית שבהן, החידון, גם העניקה לה את שמה. הרעיון היה פשוט: המנחים שאלו שאלות את שני הילדים שהתחרו ביניהם באולפן. תשובה שגויה זיכתה את המתמודד בכרוב. ככל שערמת הכרובים גדלה המתח גבר. הראשון שהפיל אותם הפסיד.

צופי "ראש כרוב" ב-1975 בטח צחקו למראה הכרובים המתגלגלים באולפן השחור לבן, אבל הם רותקו למסך גם בזכות השירים שליוו אותה. הנבחרת החלומית שביצעה אותם הורכבה, בין היתר, מרותי נבון, גלי עטרי, אלי מגן, אלונה טוראל וקובי אשרת שהלחין ועיבד את השירים. את הטקסטים כתבה תלמה אליגון. שירי התוכנית יצאו בשעתו בתקליט, שנותר אחד מאלבומי הילדים הישראליים הגדולים, והפך עם השנים לפריט אספנות מבוקש.

שירי "ראש כרוב" עם הטקסטים הנונסניים זכו לתמהיל מוזיקלי נדיר ששילב סגנונות פופ שונים: רוק אנד רול, רית'ם אנד בלוז, סול וג'אז.

שיר הפתיחה של התוכנית נכתב על ידי תלמה אליגון והולחן על ידי קובי אשרת. נאזין לשיר ונגלה יחד מהם המרכיבים המוזיקליים, המאפיינים את מוסיקת הפופ.

קצת על תלמה אליגון (מתוך אתר האינטרנט שלה: [לחץ לקישור](#))

תלמה אליגון-רוז היא יוצרת רב-גונית – סופרת, מחזאית, תסריטאית, מו"לית, משוררת ומלחינה שמופיעה עם שירה, ופעילה בתחום הזמר העברי.

נשואה ליורם רוז ולהם שלושה ילדים, איתמר, דניאל ואביגייל. תושבת גני-יהודה, סביון. ילידת תל-אביב, בוגרת החוג לפילוסופיה וללשון עברית באוניברסיטה העברית בירושלים, וכן לימודי תעודה במכון לקומוניקציה בירושלים. כמו כן למדה לימודי תעודה במחזאות באוניברסיטת תל אביב, ומוסיקה בבית ספר לג'אז "רימון".

[להאזנה ולצפייה בשיר הנושא לחץ כאן.](#)

פעילויות בכיתה:

האזינו לשיר "ראש כרוב".

כתבו (כל אחד לעצמו) מה הדבר שהכי בולט לאוזנכם. אין תשובה נכונה אחת. כל אחד לפי חווייתו.

- נאסוף את התשובות לרשימה, לפי **מרכיבי המוזיקה** שעלו בהן. (למשל: אם יצינו כלי נגינה בולטים הדבר יירשם תחת המרכיב "הרכב הכלים").
טבלה לדוגמא:

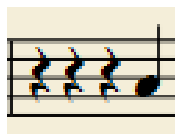
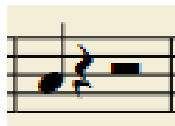
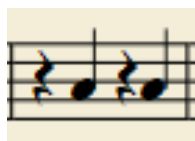
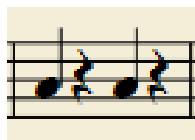
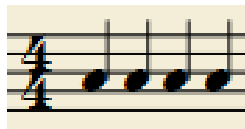
	הרכב כלי
	הרכב שירה
	מרקם (היחסים בין הקולות)
	מלודיה (קפיצות, צעדים, סקוונצות וכו')
	הרמוניה (משפטים פתוחים וסגורים)
	קצב
	מבנה
	מאפיין בולט אחר

הערה חשובה: כשבדקים את המרכיבים שעלו בדיון רצוי לשוב ולהשמיע את העדויות לכך בשיר.

2. נדגיש את המאפיינים הבולטים של מוזיקת הפופ:
שיר קליט, קצבי במבנה של בית ופזמון. ריבוי חזרות על מילים ומוטיבים מוזיקליים.
ההרכב כולל בדרך כלל: קלידים, גיטרה חשמלית, גיטרה בס, תופים וזמרים.

לצד השירים המקוריים בתכנית היו גם גרסאות כיסוי ללהיטי פופ מאמריקה. קובי אושרת המשיך את הקו המוזיקלי הזה גם במוסיקה המקורית שכתב לתכנית.

3. מאפיין חשוב נוסף בשיר ובסגנון המוזיקלי: הפעמות המודגשות בתיבה.
תוך כדי האזנה לשיר, נקיש את הפעמה יחד. נשים לב לחלוקה ל 4 פעמות (משקל).
נרשום על הלוח 5 תבניות שונות להקשת הפעמות:

במהלך ההאזנה, נשנה את הקשת הפעמות לפי הרשום בתיבות לעיל.
בסיום הפעילות נבדוק עם התלמידים:
איזו תבנית הקשה הייתה הקלה ביותר לביצוע ואיזו הייתה קשה יותר.
האם הייתה תבנית שהתאימה יותר מן האחרות?
התבנית המתאימה לסגנון ולשיר היא הדגשת הפעמות 2 ו 4.
נאזין שוב לשיר תוך שימת לב לליווי הקצבי (בס תופים) ונבדוק שאכן פעמות אלה בולטות בהאזנה.
הדגשת הפעמות הללו אופיינית לסגנון הרוק אנד רול, שהשפיעה על כתיבת השיר.

****הצעה לשיעור נוסף/העמקה בלימוד הסגנון:**

כתיבתו של קובי אושרת הושפעה מלהיטי הפופ באותה תקופה בעולם.
נאזין ללהיט נוסף מאותה התקופה: לחצו על הקישור להאזנה.

[I feel the earth move under my feet](#)

השיר נכתב ובוצע על ידי קרול קינג.

נערוך השוואה בין שיר זה לבין "ראש כרוב", בעזרת טבלת המרכיבים המוזיקליים ונציין גם מרכיבים נוספים שנשמעו דומים (למשל- הפתיחה בפסנתר).

4. מילות השיר:

השיר ליווה תכנית טלוויזיה בשם זה. כאמור הרגע המרכזי בתכנית היה חידון ראשי כרוב (כמתואר בפתיחת שיעור זה).
הביטוי "ראש כרוב" הוא במקור שמו של ירק המאכל, אך הוא נפוץ גם ככינוי גנאי נרדף למילה "טיפש".
כשיר פופ, שמטרתו להיות קליט, הביטוי חוזר פעמים רבות בשיר.
בשיר מופיעים גם ביטויים נוספים עם המילה ראש.
משימה:
כתבו את כל הביטויים עם המילה "ראש" בשיר והסבירו את משמעותם (ניתן בעזרת מילון או באמצעות מחשב, בכיתה מתוקשבת).
כתבו ביטויים נוספים, שאתם מכירים, עם המילה "ראש" (ראש שנה, שומר ראש.. וכיו"ב).

5. חידון "ראשי כרוב": (בדומה למה שנעשה בתכנית המקורית)

[לצפייה בחידון מתוך התכנית, הקליקו כאן והעבירו לדקה 22:20](#)

כל תלמיד לפי בחירתו מוזמן לאתגר תלמיד אחר בשאלה לגבי אחד הביטויים הנ"ל (מתוך השיר או מאלה שהוספו).
תשובה שגויה "מזכה" ב"ראש כרוב" (אפשר להיעזר בכדורי נייר או כל חפץ שניתן לערום בערימה על השולחן). הראשון שמפיל את הערימה- מפסיד.

6. שירה משותפת, בליווי נגינת המורה.

נחלק את הכיתה לשתי קבוצות ונשיר בחלוקת תפקידים: (כדוגמת הבית הראשון)

קבוצה א	קבוצה ב
יש ראש לשועלים	וראש לאריות
יש ראש עם תלתלים	וראש עם בעיות
יש ראש הממשלה זה הראש הכי חשוב	
ולנו במחילה יש רק ראש של כרוב.	

את הפזמון שרים במשותף
תוך מחיאת כף בפעמות 2 ו 4

